

ПОДЛЕЖАЩА НА РАЗКРИВАНЕ ИНФОРМАЦИЯ

за 2025 г. на Договорен фонд „Юг Маркет Оптимум“, (съгласно чл. 43 от Наредба № 44 на Комисията за финансов надзор от 20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове)

Съгласно изискванията на чл. 43 от Наредба № 44 на КФН управляващото дружество, което действа за сметка на колективната инвестиционна схема ДФ Юг Маркет Оптимум, разкрива публично най-малко веднъж годишно информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

Информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск

Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на рисковете има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху инвестициите на УД и на съответния договорен фонд, включително на рисковете, произтичащи от макроикономическата среда. Процедурите за управление на риска включват:

- а) идентификация на риска;
- б) оценка на риска;
- в) избор на стратегия по отношение на риска;
- г) избор на начини за намаление степента на риска;
- д) контрол нивото на риска.

Оценяването, анализа и мониторинга на рисковите фактори се извършва ежедневно от звеното за управление на риска.

Основните рискове, които Управляващо дружество „Юг Маркет Фонд Мениджмънт“ ЕАД установява, оценява, управлява и контролира при управление дейността на Договорен фонд „Юг Маркет Оптимум“ са:

- пазарен риск;
- кредитен риск;
- оперативен риск;
- ликвиден риск;
- риск от концентрация.

Политиката за управление на риска на Договорния фонд има за цел ежедневното следене на рисковите фактори, оказващи влияние върху активите на Фонда и ограничаване на възможните негативни ефекти върху неговата дейност.

Системата за управление на риска на Договорния фонд се основава на целево изградена организационна структура в Управляващото дружество и Правила за оценка и управление на риска, приети от съвета на директорите на УД „Юг Маркет Фонд

Мениджмънт“ ЕАД. Правилата за управление на риска регламентират политиките и процедурите за идентифициране, измерване, анализ и управление на рисковете, свързани с портфейла на Фонда. Те са част от инвестиционната политика, определят лимити и контролни механизми, дефинират нива на отговорности и вземане на решения от страна на Управляващото дружество. Организационната структура в Управляващото дружество, свързана с управлението на риска е триизмерна:

- Съвет на директорите;
- Изпълнителен директор и прокурист;
- Служители от отдела за управление на риска или други служители, работещи по договор в Управляващото дружество и имащи функции съгласно Правилата за управление на риска на Фонда. Отдел Анализ и управление на риска се състои от едно или повече лица, в зависимост от темповете на нарастване на дейността;

Отдел Анализ и управление на риска действа независимо от другите отдели в управляващото дружество, отчита се пряко пред управителния орган и има следните функции:

- разработва и прилага системата за управление на риска на Договорния фонд;
- изпълнява правилата и процедурите по управление на риска;
- гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на Договорния фонд, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна;
- консултира Съвета на директорите на управляващото дружество относно определянето на рисковия профил на Фонда;
- докладва редовно пред Съвета на директорите на управляващото дружество относно:
 - а) съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен Договорния фонд и одобрените рискови профили на тази схема;
 - б) съответствието на Договорния фонд с вътрешната му система за ограничаване на риска;
 - в) адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци.
- докладва редовно пред висшето ръководство, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложен Фонда и за текущите или предвиждани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия.

През 2025 г. Управляващото дружество от името на ДФ Юг Маркет Оптимум не е прилагало политики за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти, както и политики и процедури за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукия на риска. Отдел Анализ и управление на риска ежедневно следи нуждата от хеджиране на различните рискове, но през 2025 година е прието, че хеджиране не би било рентабилно.

Информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

Фондът инвестира в ценни книжа допустими до или търгувани на регулирани пазари на ценни книжа, както и в извънборсови инструменти.

При прилагане на методите за измерване на риска се вземат предвид вътрешни и външни показатели като: нормативно установени, както и вътрешно приети лимити; пазарни цени и характеристики на финансовите инструменти; дял на притежавани активи от съответен вид; дата на падеж, чиста цена, размер и честота на купонните плащания на дълговите финансови инструменти; валутни курсове; размер на активите и пасивите на КИС по срочност и видове; финансови отчети на компаниите емитенти на съответните финансови инструменти и др.

➤ **Пазарен риск**

Пазарният риск е рискът от загуба, който може да възникне за Договорния фонд, в резултат на движение в пазарната стойност на позициите в портфейла, дължащо се на изменения в пазарните променливи, като лихвени проценти, обменни курсове на чуждестранни валути, цени на акциите или кредитоспособността на даден емитент. Неговите компоненти са лихвен, валутен и ценови риск. Управляващото дружество прилага дългосрочна и краткосрочна стратегия при управлението на всеки един от трите компонента на пазарния риск.

Пазарният риск се следи ежедневно. Цели се постигането на максимална диверсификация на портфейла за защита от неблагоприятни движения на цените на финансовите пазари.

Валутният риск, като компонент на пазарния риск, възниква при инвестиране във финансови инструменти, деноминирани в чужда валута.

Разпределението по валути на активите на Фонда в края на 2025 г. и 2024 г. е както следва:

АКТИВИ	(ХИЛ.ЛВ.)			
	31.12.2025 г.		31.12.2024 г.	
	стойност	%	стойност	%
Активи деноминирани в лева	1 125	64.60%	971	85.26%
Активи деноминирани в евро	622	35.60%	168	14.74%
Общо	1 747	100.00%	1 139	100.00%

Стойностите са в български лева по курсове към 31 декември на съответната година.

Валутните курсове към 31 декември на съответната година спрямо българския лев са както следва:

ВАЛУТА	31.12.2025г.	31.12.2024г.
1 евро	1.95583	1.95583

При действащия в България Валутен борд и фиксирания курс на българския лев към еврото, Фондът не е изложен на съществени неблагоприятни последици от промяна на валутните курсове, тъй като всичките му инвестиции към 31.12.2025 г. са деноминирани в лева и евро. През отчетния период не са предприемани мерки за хеджиране на валутния риск.

Лихвеният риск, като компонент на пазарния риск, представлява рискът от загуби, дължащи се на колебания в бъдещите парични потоци или справедливата стойност на финансовите инструменти в резултат на промени в пазарните лихвени проценти. За измерване на лихвения риск се използва методът на модифицираната дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. Дългосрочната стратегия включва определяне на целеви стойности на дюрацията, а краткосрочната - ежедневно изчисляване. Основен източник на лихвен риск са дълговите ценни книжа и лихвочувствителните пасиви. Дюрацията се изчислява за всяка една ценна книга поотделно. Според метода използван за идентифициране и измерване на лихвения риск, при повишение на лихвените нива със 100 базисни точки, може да се очаква спад в активите на фонда с 0.04%, което отразява всички позиции в дългови ценни книжа.

Ценовият риск, като елемент на пазарния риск, представлява рискът от спад в стойността на даден финансов инструмент, дължащ се на фактори различни от тези, възникващи от лихвен или валутен риск.

Ценовият риск се управлява основно чрез създаването и поддържането на диверсифициран портфейл от инструменти. По този начин до голяма степен се намалява влиянието на специфичния риск на финансовите инструменти. Съгласно Правилата за управление на риска, ценовият риск се измерва като се анализират получените резултати чрез един от приложимите за съответния пазар на ценни книжа количествени методи:

- Историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение;
- β -коефициента към индексите на съответните пазари;
- При невъзможност за прилагане на предходните два метода, Управляващото дружество използва стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар, на който се търгуват дадените акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

В следващата таблица е представена общата стойност на финансовите активи, подложени на ценови риск.

АКТИВИ	31.12.2025 г.		31.12.2024 г.	
	стойност	% от активите	стойност	% от активите
Акции	1 615	92.44%	900	79.04%
Облигации	14	0.80%	22	1.93%

(ХИЛ. ЛВ.)

Дялове на колективни инвестиционни схеми	74	4.24%	71	6.24%
Други предприятия за колективно инвестиране	23	1.32%	23	2.01%
Общо:	1 726	98.80%	1 016	89.22%

Съгласно Правилата за оценка и управление на риска на ДФ „Юг Маркет Оптимум” са определени и се спазват рискови ограничения във връзка с пазарния риск. Лимитите се определят като максимално допустима загуба от даден финансов инструмент като процент от активите на Фонда.

Одобренията от съвета на директорите лимити за максимално допустимата загуба от даден финансов актив към 31.12.2025 г. са както следва:

- За акции и други дялови ценни книжа- до 2% от стойността на активите на фонда. При определяне размера на загубата, следва да се вземат предвид всички разпределени дивиденди и други доходи от датата на придобиване на инструментите до датата на преоценката.
- За облигации и други дългови ценни книжа- до 2% от стойността на активите на фонда. При определяне размера на загубата, следва да се вземат предвид всички лихвени и главнични плащания, разпределени от датата на придобиване на инструментите до датата на преоценката.
- За дялове/акции/ на други КИС и на други предприятия за колективно инвестиране, които отговарят на условията на чл.4, ал.1 от ЗДКИСДКПИ- до 1.5% от стойността на активите на фонда.
- За други, допустими съгласно чл.38, ал.1 от ЗДКИСДКПИ ценни книжа и инструменти на паричния пазар- до 2% от стойността на активите на фонда. При определяне размера на загубата, следва да се вземат предвид всички разпределени дивиденди и други доходи от датата на придобиване на инструментите до датата на преоценката.
- За борсово търгувани деривативни финансови инструменти- до 1% от стойността на активите на фонда.

Максимално допустимата загуба на портфейла на Фонда се измерва по метода „стойност под риск”. При нейното изчисляване в Правилата за управление на риска са заложили следните количествени и качествени ограничения:

1. „Стойността под риск” за Фонда не може да бъде по-голяма от 20% от нетните му активи;
2. Калкулацията на „стойността под риск” трябва да бъде извършена в съответствие със следните изисквания:
 - а) едностранен доверителен интервал от 99%;
 - б) едномесечен период на задържане (20 работни дни);

в) ефективен период на наблюдение на историческите данни (риск факторите доходности) от минимум една година (250 работни дни), освен ако не е по-подходящо да се ползва по кратък период, аргументиран със значително покачване на ценовата волатилност на пазара;

г) минимум ежедневно изчисление.

3. Договорния фонд може да използва едностранен доверителен интервал и период на задържане различни от посочените, ако отговарят на следните условия:

а) едностранният доверителен интервал да не е по-малък от 95%;

б) Периода на задържане да не надвишава 20 дена.

Концепцията за “Стойност под риск” (Value-at-Risk, съкратено VaR) е съвременен подход за управление на риска, който цели да предостави на инвеститори и мениджъри числов израз на риска, който да е лесен за тълкуване. VaR може да се дефинира като очакваната максимална загуба за определен времеви хоризонт при дадена степен на доверителност. При изчисляването на VaR се определят стойностите на времевия хоризонт и степента на доверителност.

Времевият хоризонт е времето за оценяване на риска. Стойността под риск за ДФ „Юг Маркет Оптимум“ се изчислява и следи на седмична и на дневна база. Всъщност инвеститорът трябва да има предвид, че хоризонтът на VaR е времето, през което мениджърите в Управляващото дружество ще трябва да вземат инвестиционни решения и да ги реализират, за да защитят портфейла.

Степента на доверителност определя честотата, при която VaR ще бъде достигната. Колкото по-висока е степента на доверителност, толкова по-уверено може да се твърди, че загубите ще бъдат в рамките на VaR.

Стойностите на VaR на седмична база, изчислени по параметричния модел, са представени в следваща таблица:

VaR - стойност под риск в ценово изражение		
95% / 1	97.5% / 1	99% / 1
-0.0286 лв.	-0.0341 лв.	-0.0405 лв.

Общият риск на портфейла на ДФ „Юг Маркет Оптимум“ се измерва чрез историческата волатилност на цената на дяловете, измерена чрез стандартното отклонение. Изчислява се на месечна база за период от една година назад от датата на настоящия отчет.

Към 31.12.2025 г. общият риск на портфейла на Фонда, измерен чрез стандартното отклонение е 7.66%. Общата рискова експозиция изчислена по метода Стойност под риск за период от 20 дни при доверителен интервал 99% е 88 хил. лв, което е под максимално допустимите 20% от нетната стойност на активите.

Кредитен риск и риск на насрещната страна

Кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на ценни книжа, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и неочаквани събития в държавите, в които те извършват дейност. Разглеждат се три основни вида кредитен риск: контрагентен, сетълмент и инвестиционен кредитен риск.

Контрагентен риск - рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки;

Сетълмент риск е рискът, възникващ от възможността Договорният фонд да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като е изпълнил задълженията по дадени сделки към този контрагент. Управляващото дружество измерва този риск чрез стойността на всички неприключили сделки с една насрещна страна като процент от стойността на управлявания портфейл. Не се включват сделките сключени при условие на сетълмент DVP (доставка срещу плащане) и на пазари с функциониращ клирингов механизъм;

Инвестиционен кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежеспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Анализът на инвестиционния кредитен риск се извършва индивидуално за всеки отделен случай като се вземат предвид конкретните пазарни обстоятелства и анализ на финансови отчети на всеки емитент поотделно, капиталовата му структура, управление и репутация.

Управлението на кредитния риск е обвързано и с приетите лимити за концентрация, които регламентират максималните нива на концентрация по групи финансови инструменти и групи от емитенти. По този начин се осигурява и диверсификация на кредитния риск.

Кредитната експозиция към 31.12.2025 г. е формирана от общата балансова стойност на разплащателните сметки в банки, както и инвестиции в дългови ценни книжа:

КРЕДИТНА ЕКСПОЗИЦИЯ	31.12.2025 г.		(ХИЛ.ЛВ.) 31.12.2024 г.	
	стойност	% от активите	стойност	% от активите
Разплащателна сметка	21	1.20%	123	10.77%
Инвестиции в дългови ценни книжа	14	0.80%	22	1.93%
Общо:	35	2.00%	145	12.70%

Свободните парични средства на Фонда се инвестират само в банки с утвърдена репутация като се спазват заложените лимити за диверсификация.

Оперативен риск

Оперативният риск представлява възможността да се реализират загуби, свързани с грешки или несъвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, включително и

правен риск. Управляващото дружество управлява операционните рискове, на които е изложен Фондът в две насоки: вътрешни и външни рискове. Оценката на оперативния риск се извършва съгласно матрицата заложена в Правилата за управление на риска. Съгласно нея рискът може да бъде оценен като нисък, среден или висок.

Вътрешните оперативни рискове са свързани с организацията на работата на Управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда. Те се състоят без да се ограничават до рискове, свързани с персонал и технологичен риск.

Направените наблюдения и анализ на действията и резултатите на персонала, зает с управление на активите на ДФ "Юг Маркет Оптимум" показват, че той е добре обучен, мотивиран и изпълнява съвестно и надеждно задълженията си. Съществуват ясно дефинирани вътрешни правила и процедури относно правата и задълженията на служителите и надеждна и открита степен на комуникация между отделните звена.

Анализът на технологичния риск показва адекватност на провежданите операции, прецизност на методите на обработка на данните и високо качество на използваните данни.

Проведените наблюдения от Отдела за анализ и управление на риска, свързани с вътрешния операционен риск определят степента на риск, свързана с дейността на Фонда като ниска.

Външните оперативни рискове са свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на Управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда. Състоят се от риск на обкръжаващата среда, риск от физическо вмешателство и др.

Напрегнатата външнополитическа ситуация повишават нивото на външния риск.

Проведения задълбочен анализ на всички аспекти на външния операционен риск, на който е подложена дейността на Договорния фонд, показва средна степен на външен риск.

Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява рискът в определен момент Фондът да не може да посрещне задълженията си по обратно изкупуване на дялове. За управление на този риск се прилагат Правилата за поддържане и управление на минималните ликвидни средства и за управление на ликвидния риск на Фонда, които регламентират принципите, методите и нивата на отговорност.

Договорният фонд е длъжен да инвестира набраните парични средства в ликвидни прехвърляеми ценни книжа и други ликвидни финансови активи, както и да поддържа такава структура на активите и пасивите, която да му позволява да изпълнява във всеки момент задълженията си по обратното изкупуване на дяловете.

Измерването на ликвидния риск се базира на ликвидния Гап (liquidity gap) анализ, с допускането, че активите и пасивите, както и генерираните от тях парични потоци падежират на падежната им дата. Предмет на ликвиден Гап анализ са всички активи и пасиви, както и генерираните от тях парични потоци.

При изготвяне на анализа се взимат предвид основни принципи, заложени при управлението на ликвидните средства:

- Запазване в максимална степен на сигурността на притежателите на дялове на Фонда и ликвидността на тяхната инвестиция;
- Спазване на изискванията за ликвидността, заложи в съответните вътрешни и нормативни документи;
- Предотвратяване на ликвидни кризи, вследствие на подадени поръчки за обратно изкупуване на дялове на Договорния фонд.

Основният принцип за управление на ликвидността на Фонда се съдържа в поддържането на балансовите позиции на Договорния фонд по размери, структура и съотношения, които:

- Дават възможност във всеки един момент Договорният фонд да посрещне задълженията си на разумна цена и при минимален риск;
- Дават възможност да се избягва прибързана продажба на доходоносни активи на цени, които не отговарят на инвестиционните цели на Фонда;
- Осигуряват спазването на структурата на активите, заложи в Правилата и Проспекта на Договорния фонд.

Спазването на тези принципи осигурява наличието във всеки един момент на свободни пари за посрещане на текущите задължения по обратно изкупуване на дялове, както и предотвратява възможността от възникване на ликвидна криза.

Риск от концентрация

Рискът от концентрация представлява възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към емитенти, групи свързани емитенти, емитенти от един и същ икономически отрасъл, географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

Основен метод за предпазване от риска от концентрация е постигането на максимална диверсификация на портфейла, спазване на законовите ограничения и добро управление на активите на Фонда. Управляващото дружество контролира всички рискови ограничения заложи в Раздел VIII от Правилата за управление на риска.

Общата стойност на експозициите в самостоятелен емитент, които са в диапазона от 5% до 10% и група над 5% от стойността на активите на Фонда по групи финансови активи е представена в следната таблица:

АКТИВИ	31.12.2025 г.		31.12.2024 г.	
	стойност	% от активите	стойност	% от активите
Акции	154	8.50%	299	26.29%
Общо:	154	8.50%	299	26.29%

Всички пазарни позиции на Фонда и рисковете, свързани с тях се следят на дневна

база. Изготвят се и ежемесечни отчети от Отдела за управление на риска, които се представят за разглеждане от съвета на директорите. Месечните отчети следят съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен Фонда и одобрения рисков профил, съответствието с вътрешната му система за ограничаване на риска и адекватността и ефективността на процеса за управление на риска.

Изготвил: Теодора Попова-Смиленова

/Риск мениджър/